

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

mig

Charlotte S.H. Jensen

& MINE

Bliv detektiv i din egen slægt og find dine FORFÆDRE!

Da jeg var LILLE ...

"Den gang da jeg var lille ..." sådan begynder mange forældre, bedsteforældre og oldeforældre deres spændende historier om de små stykker Danmarkshistorie, som de har været en del af. Mine bedstemødre var ingen undtagelser. Farmor fortalte om sin far, der var havnearbejder, og tit blev båret fuld hjem. Kammesjykkerne stillede ham op ad hoveddøren, ringede på og løb. Når oldemor lukkede op væltede han ind i gangen. Og så var der Lersøens bøller og "Fælledens dronning" – en slags posedame – som engang skræmte farmors lillesøster, så hun tisede i bukserne. Historierne var uendelige og kunne fortælles igen og igen uden at blive mindre interessante. Og sådan er det i de fleste familier – sikkert også i din.

Men der er grænser for, hvad selv bedstemødre kan huske. Vil du længere tilbage i familiens historie, må du gå til arkiverne. Her kan du finde datoer og begivenheder og stykke familien og slægten sammen. Bid for bid.

Hvis du har lyst til at gå på opdagelse i din egen slægt med alle dens fortællinger, historier og minder, så kan dette hæfte måske hjælpe dig. Der er gode råd om, hvordan du kan snakke med de gamle i familien. Du kan også læse om, hvad man kan finde på et arkiv. Når du går i gang med at lede efter dine forældre og deres historie, er det bedst at gøre det sammen med en voksen. Hvis du skal besøge arkiver og biblioteker, skal du i hvert fald have en voksen ved hånden. Ellers kan det hurtigt blive for svært.

Slægtens historie fortæller dig om din egen og familiens fortid. Slægtens historie er dit lille helt personlige stykke Danmarkshistorie. God fornøjelse i jagten på den.

Mig og MINE
© 2001 Charlotte S.H. Jensen og Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie.

Text, idé og principlayout: Charlotte S. H. Jensen
Billedredaktion: Hans H. Worsøe, Birgit Flemming Larsen.
Tegneserie: Lars Horneman

Desuden tak til Anne Dorte Suderbo, Poul Steen samt Nils G. Bartholdy for værdifuld hjælp og inspiration.

Fotos: Charlotte S. H. Jensen, Per Vad, Peter Wodskou, John Bison og Aalborg Stadsarkiv.
Billedet fra 3-års krigen findes på Sønderborg Slot.

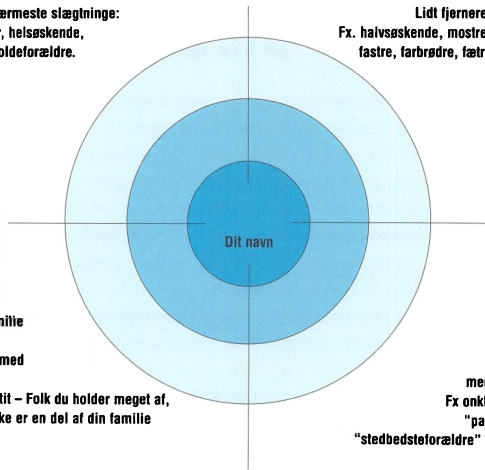
Sats og tryk: Narayana Press, Gylling

ISBN: 87-91053-04

Udgivet med støtte fra Undervisningsministeriets tipsmidler.

Tilhører
DIS-Danmark
Doneret af
Finn Andersen

Dine allernærmeste slægtninge:
Fx. Far, mor, helsøskende,
bedste- og oldeforældre.

Lidt fjernere slægtninge:
Fx. halvsøskende, mostre, morbrødre,
faste, farbrødre, fætre og kusiner.

Hverken familie
eller slægt
– men skal med
alligevel!

Folk du ser tit – Folk du holder meget af,
men som ikke er en del af din familie
eller slægt

Familie –
men ikke slægt,
Fx onkler og tantes,
"papsøskende",
"stedbedsteforældre" og lignende.

SKYD dig ind på FAMILIEN

På *slægtstræet* bag i dette hæfte skal du kun skrive dem, der er din slægt. Men der er sikkert mange andre mennesker, som du ser tit og holder meget af. De er også vigtige og "hører med" til din hverdag. Derfor er der en cirkel her på siden, hvor du kan blande slægt, familie og dem, som du synes bare hører med. Du kan starte i øverste hjørne, og skrive navnene på dine nærmeste slægtninge. I den næste del af cirklen skriver du de lidt fjernere slægtninge, og nederst kan du skrive dem, som du slet ikke er i slægt med, men som fx er gift med nogen i din slægt. Hvis du har "papsøskende" og -bedsteforældre kan de også stå her.

I den sidste del af cirklen skriver du folk, som slet ikke hører med til din slægt. Måske har du en "tante" som i virkeligheden er din mors gamle veninde? Måske er der en nabo, hvis børn du leger med næsten hver dag, og som altid passer dig, hvis dine forældre ikke er hjemme? Så kan de også komme med i din cirkel.

Min SLÆGT ...

Din slægt er de mennesker, som du deler gener med. Hver gang et barn bliver til, får det både gener fra moderen og fra faderen.

Generne er en slags byggeklodser, som mennesker er lavet af.

Barnet kommer til at ligne begge sine forældre, men selvom man har sin mors hårfarve, som hun måske har fra sin oldemor, – så er man alligevel mest sig selv. Man er ikke sine forfædre, selvom man har gener til fælles med dem.

På slægtstavlen, skal du kun skrive de mennesker, som du er i slægt med og har gener fra. Du kan evt. også lægge dem ind i computeren.

"Kong Harald befalede, at der skulle sættes en mindesten over hans far Gorm, og hans mor Tyra ..."

...sådan står der på Jellingestenen, som Harald Blåtand fik rejst for over 1000 år siden. Jellingestenen kaldes også for "Danmarks dåbsattest", fordi den er et af de ældste monumenter, hvor der står noget om vores land. Men stenen er også kong Haralds "dåbsattest". For her fortæller han, hvem hans forældre var. Så kunne alle, der så stenen, også vide hvem Harald var, hvilken slægt han kom fra, og hvad han hed. "Blåtand" er et tilnavn. I virkeligheden hed han "Harald Gormsen", fordi Gorm den Gamle var hans far. Sådan fik man navne indtil for lidt over 100 år siden.

LED i dine GEMMER

Hvis du vil vide mere om din slægt, så er det første sted du skal lede – derhjemme. De fleste mennesker kan godt lide at gemme ting, som fortæller en historie. Fx gemmer mange mødre den første tand, som deres børn taber. Den fortæller, at barnet er blevet større og ikke har mælketænder mere.

Slægts-detektiven

Heldigvis er der ting, der kan fortælle lidt mere om slægtens medlemmer end en tand! Forestil dig, at du er en slags slægts-detektiv og skal opklare, hvordan slægten hænger sammen. Nu må du på jagt efter spor og ledetråde, der skal sættes sammen, så "sagen" kan opklares.

Noget, der er godt at få fat i, er gamle attester. Attester får man af myndighederne som en slags bevis. Ens forældre får en døbs- eller fødselsattest, når man bliver født. Hvis man bliver gift, får man selv en vielsesattest. Og når man engang er død, bliver der lavet en dødsattest. På attesterne står der – næsten – alt hvad du har brug for: navne, datoer, årstal og steder. Der kan være meget andet spændende at få fat i, når først du får kigget i skuffer, skabe og mapper. Måske er der fotoalbums? Hvis der er gamle billeder, så tag dem ud og kig bag på dem. Måske står der, hvem billedet forestiller, og hvornår det er taget? Måske står fotografens navn på billedet. Det kan også være et spor. Et brudepar, der er fotograferet i Skagen, er næppe gift på Bornholm!

Led hos dine bedsteforældre

Når I er færdige med at kigge i dine forældres gemmer, er det tid til at gå i gang hos dine bedsteforældre! Spørg om du må se, hvad de har af gamle breve, postkort, attester, udklip og fest-sange m.m. Gamle mennesker har haft meget lang tid til at gemme, og måske ligger der avisnotitser om deres forældres (altså dine oldeforældres) begravelse eller sange fra din mors konfirmation og fra morfars svendegilde. De fortæller om datoer og begivenheder, og når du læser sange og tillykke-kort, er det jo lidt som at være med til festen.

GÅ PÅ JAGT EFTER:

Gamle breve – måske står der hvor og hvornår de er skrevet?

Postkort – hvor er kortet stemplet og hvornår?

Pas på frimærker på kort og breve. Hvor er de stemplede – og hvornår? Det kan fortælle meget!

Attester – beviser på fødsel, vielse og begravelse

Eksamensbeviser, festsange, karakterbøger, kærestebreve, skudsmålsbøger, avisudklip, dagbøger, fotoalbums ...

Det kunne du
SPØRGE de GAMLE om:

Din slægt, dine forældre:

Fortæl om dine bedsteforældre, og om hvad du har fået fortalt om din slægt.

Fortæl om dine forældre, deres navne, hvor var de født, hvor blev de gift, hvor boede de, hvad arbejdede de med m.v.

Din barndom:

Hvor er du selv født og døbt, hvad har du fået fortalt om din fødsel?

Hverdagen som lille, tøj, mad, daglige oplevelser. Fortæl om regler; sovetider, bordskik, aftenbøn og godnat-sange (- syng dem!) Dit bedste legetøj og yndlingslege, (syng teksten til sanglege du legede) Fortæl om bøger du holdt af. Evt. søskende, hvordan var de som små, fortæl om sjove, triste eller særlige episoder. Havde du (kæle)dyr? Fortæl!

Fortæl om børnehave eller skole. Kammerater, lektier, yndlingsfag, hadefag, lærerne – gode dage og dårlige dage.

Din ungdom:

Hvad ville du være? Blev du dét? Hvorfor – hvorfor ikke? Konfirmation, læreplads/uddannelse, venner, veninder, kæresten og baller. Hvad var moderne? – tøj, musik og idoler? Hvad måtte du, og hvad måtte du ikke for dine forældre?

Som voksen:

Hvornår flyttede du hjemmefra? Hvor boede du, hvordan indrettede du dit første hjem? Fortæl om dengang du mødte ... og I blev kæresten. Fortæl evt. om forlovelsen og bryllup. Hvor, hvornår var det? – Fortæl om forberedelser, tøj, gæster og mad.

Fortæl om da dine børn blev født. Fortæl om arbejde – også arbejde i hjemmet, husholdning/repARATIONER m.v.

Særlige ting:

Fortæl om ting, der har været vigtige eller specielle i dit liv. Fx din værste og bedste oplevelse. Fortæl fx om høj-skoleophold, om besættelsen/befrielsen hvis du kan huske det. Ellers har du måske fortællinger fra andre – fx ældre søskende eller forældre?

SNAK med de GAMLE

Tænk, hvis videoen havde været opfundet for 200 år siden. Så havde du måske kunnet sidde nu, og se din mange gange tip-oldemor fortælle om sin hverdag og sit liv.

I dag er videoen der heldigvis, hvis man vil gemme slægtens fortællinger.

Brug båndoptager og video

Dem, der ved mest om slægten er dem, der har været med længst! Derfor er det en god ide at få sine bedste- eller måske oldeforældre til at fortælle det de kan huske.

Du har måske allerede tit hørt om "...den gang da jeg var lille...". Men har du skrevet det ned, eller optaget det? Kasette- eller videobånd kan være sjove at have og se eller høre flere gange. Og hvis du ser eller hører dem sammen med den, der fortæller, kan hun eller han sikkert komme i tanke om noget mere, når båndet er slut. Og så får du flere oplysninger.

... og en huskeliste

Når du skal have nogen til at fortælle om deres liv, er det en god idé at have en lille huskeliste med de ting, du gerne vil have med. Sådanne liste er der her på siden. Når fx din oldemor fortæller, får du ting at vide, som du aldrig ville kunne finde andre steder. Du får at vide, hvad hun har syntes og følt og hørt og tænkt.

Det er ikke skrevet ned nogen steder og findes kun i hendes erindring.

Man kan selvfølgelig huske forkert, når man skal fortælle om noget skete i 1938 eller i 1936. Men der er ikke mange, der glemmer, om de var nervøse, da de skulle giftes.

Sæt videoen til når du snakker med dine bedsteforældre.

Så kan du se og høre deres fortælling igen og igen – lige når du har lyst!

Dette fredede gravsted på Assistens kirkegård i København er noget særligt for Amalie. For her er hendes mange gange tipoldemor, Christiane Margrethe begravet.

Ta' på KIRKEGÅRDEN

Det er en god ide at besøge de steder, hvor slægtens medlemmer er begravet. Man kan få oplysninger fra gravstenene, men man kan også se på, hvordan gravstederne ser ud, og fotografere dem til slægtsmappen. På gravstenene står der som regel navnet på de døde, + årstal og evt. datoer for fødsel og død. På kirkegårdens kontor kan du også få hjælp, fordi de personer, der ligger i gravene, er skrevet ind i begravelsesprotokollerne.

OBS:

Mange gravsteder bliver sløjet, - dvs nedlagt - når de er 10 år gamle!

En grav til hele slægten?

Der er stor forskel på gravsteder. Nogen er begravet i en fællesgrav, "de ukendtes grav", andre har en lille sten. hvor der står "Mormor". Nogen har store gravsten med søjler og engle eller familiegravsteder, hvor hele slægten kan blive begravet.

Både den pynt og de tekster, der står på gravstenene fortæller om den tid og de mennesker, der satte den. Var de meget religiøse? Kunne de godt lide, at man kunne se, at de var triste over dødsfaldet? Ville de have, at gravstedet skulle være helt specielt? Eller syntes de, det var bedst, at det lignede de andre?

DU KAN OGSÅ BRUGE FOLKEREGISTERET!

Hvis du véd hvor en person boede, da han eller hun døde, kan du skrive til det lokale folkeregister.

Folkeregisteret ligger som regel på rådhuset.

Her kan du få forskellige oplysninger. Nogen steder er det gratis, andre steder skal du betale.

Skriv og spørg efter personens:

- evt. tidligere adresser
- fødselsdag og -FODESOGN
- dødsdag
- ægtefælle

Du skal naturligvis vide så meget om den døde, at folkeregisteret kan finde hende eller ham.

Arkivet er vores HUKOMMELSE

Alle kan gå hen på et arkiv og få hjælp til starte jagten på sine forfædre. Arkivet kan ikke finde forfædrene for dig, du skal selv gøre det ved at lede i gamle bøger og dokumenter. Så her er det bedst, at "slægts-detektiven" er sammen med en voksen.

Et arkiv består af mange små arkiver

I virkeligheden består det arkiv, som du går hen på, af mange store og små arkiver, som er blevet samlet sammen. Et landsarkiv har arkiver fra politimestre, præster og mange andre lokale myndigheder. Det er forskelligt, hvad der står i de bøger og papirer, som er i de forskellige arkiver. Præsten har skrevet i sin kirkebog, når én i hans sogn blev født. Hvis personen senere kom i fængsel, så var det politiet, der tog sig af det. Og så skal man finde oplysninger om sagen i politiets arkiv.

I arkivets kirkebøger og folketællinger finder du masser af oplysninger, som du skal sætte sammen for at finde ud af, hvordan din slægt er blevet til.

Måske kan du komme 200 eller 300 år tilbage i tiden.

Hvad må du se på arkivet?

Der er forskellige regler for, hvor gamle de forskellige slags papirer skal være, før arkivet må lade folk bruge dem. Reglerne står i en særlig lov – som hedder arkivloven – og den er vedtaget af Folketinget.

Forskellige slags arkiver:

STATENS ARKIVER

Statens Arkiver er et fælles navn for:
Rigsarkivet
Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster & Bornholm
Landsarkivet for Nørrejylland
Landsarkivet for Fyn
Landsarkivet for Sønderjylland
Erhvervsarkivet
Dansk Dataarkiv

Statens Arkiver samler protokoller, dokumenter m.v. som er lavet af lokale og centrale offentlige myndigheder.
Det er fx kirkebøger, folketællinger, papirer fra dødsbo, retssager og meget andet.

I Statens Arkiver kan man også finde arkiver fra private – især fra kendte mennesker

LOKALARKIVER

Et lokalarkiv er et arkiv, som er privat eller som bliver drevet af en kommune.
Lokalarkivet må ikke samle protokoller, dokumenter m.v. som offentlige myndigheder har lavet.

Men lokalarkiverne har masser af papirer, som stammer fra fx private, foreninger og lignende.

Det er på lokalarkivet man finder brugsforeningens, mejeriets og den lokale gymnastikforenings gamle papirer. Hvis der altså er nogen, der har afterlevet dem. Det er nemlig frivilligt, om en forening vil afterleve sine gamle papirer til et lokalarkiv.

Der er også mange lokalarkiver, der har erindringer, som folk har skrevet, dagbøger og gamle billeder.

Fra vugge til grav i KIRKEBOGEN

Det var Christian den Fjerde som i 1645 bestemte, at alle præster skulle have kirkebøger, hvor de skrev ned, hvem der blev født, gift og begravet i deres sogn. Den allerældste kirkebog i Danmark er fra 1573, og stammer fra Hjordkær. Idag ligger den på Landsarkivet i Aabenraa.

Det står der om ...

Dåb:

Barnets navn, fødselsdag og døbsdag. Navne på forældre, gudmor og faddere.

Konfirmation:

Konfirmandens navn, alder, døbsdag, forældre og konfirmationsdag.

Vielse:

Brudeparrets navne og fødselsdag, deres forældres navne, bryllupsdagen og forlovernes navne.

Begravelse:

Den dodes navn, dødsdag, begravelsesdag, fødselsdag. Navn på forældre og mand/kone.

Du kan se kirkebøger på film

For at finde noget i en kirkebog, skal du kende et cirka-tidspunkt for, hvornår nogen er døbt, konfirmeret, gift eller begravet. Du skal også vide, hvilket sogn, dvs. hvilken kirkebog, du skal lede i. Hvis du ikke véd det, så må du prøve dig frem i alle de sogne, hvor det kunne være sket.

Et "sogn" er et fælles navn for alle de landsbyer m.v. som hører til en bestemt kirke.

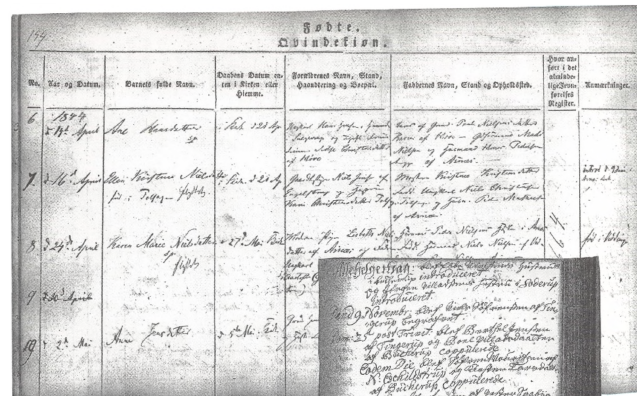
Kirkebøger kan du se på de arkiver, der hører til Statens Arkiver og på mange lokalarkiver. Lokalarkiver har tit mikrokort af kirkebøger fra det område, som arkivet ligger i. Alle arkiverne i Statens Arkiver har kirkebøger på mikrokort for hele Danmark – fra den allerældste og frem til 1891.

Mikrokort er en slags film, som du skal se i et apparat. Arkiverne kan ikke hele tiden tage de rigtige, gamle bøger frem. Så ville de blive slidt op. De nyeste kirkebøger findes på landsarkiverne, og hvis de ikke er filmet, kan du godt få den rigtige bog at se i.

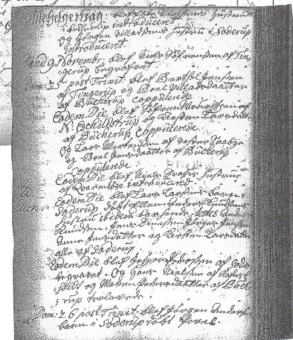
Det må du se:

Arkivloven bestemmer, hvor gamle kirkebøger skal være for arkiverne må vise dem frem.

Fødsel & dåb.....skal være 50 år.
 Konfirmation.....skal være 50 år.
 Bryllup.....skal være 50 år.
 Dod & begravelse.....skal være 10 år.

Der er stor forskel på, hvordan kirkebøger ser ud. Her er eksempler på, hvor dan en kirkebog fra 1800-tallet og én fra 1700-tallet kan se ud. I de helt gamle bøger har præsten tit skrevet alle handlingerne i rækkefølge. I nyere er de skrevet på skemaer, sådan at de forskellige handlinger dåb, vielse etc. er samlet i afsnit.

HUSK!

Når du skriver af fra noget, du finder på arkivet, skal du altid skrive det hele ned. Hvis du har fundet en dåb, skal du også skrive, hvem der er gudmor og faddere. Det er tit familie – måske søstre, fætre og kusiner – til døbsbarnets forældre. Så navnene på gudmor og faddere er spor, der kan hjælpe søgts-detektiven videre i arbejdet!

Hele familien er i FOLKETÆLLINGEN

En folketælling er en liste med navne og alder m.m. på alle de mennesker, der levede i Danmark et bestemt år. Alle skal stå i folketællingen – selv kongen! Fra 1845 står der også i folketællingerne, hvor alle de, der stod på listerne, var født.

Disse år er der
en
FOLKETÆLLING
fra:

Du kan finde oldemor som barn!

I gamle dage blev folketællingerne lavet af nogle mænd, der gik rundt til alle familier og skrev dem op. Derfor kan du finde hele familier. Den gang stod manden altid først, fordi man syntes, han var den vigtigste i familien. Men her kan du altså finde fx en kone, hendes mand, alle deres børn og måske en gammel bedstemor, der boede hos dem. Du kan se, hvordan en familie så ud i ét bestemt år. Hvis du kigger i en folketælling fra fx 1916, vil du måske kunne finde dine oldeforældre, der blev talt den gang, de var små børn!

- 1787
- 1801
- 1834
- 1840
- 1845
- 1850
- 1855
- 1860
- 1870
- 1880
- 1885
- 1890
- 1901
- 1906
- 1911
- 1916
- 1921
- 1930
- 1940
- 1950
- 1960
- 1965
- 1970

Hoved liste.

Hoved liste for København, den 1. januar 1890.		Folketælling for København, den 1. januar 1890.	
Navn	Alder	Navn	Alder
1. Konge Christian IX.	44	1. Konge Christian IX.	44
2. Dronning Louise	66	2. Dronning Louise	66
3. Prins Valdemar	16	3. Prins Valdemar	16
4. Prinsesse Dagmar	14	4. Prinsesse Dagmar	14
5. Prins Harald	12	5. Prins Harald	12
6. Prinsesse Alexandra	10	6. Prinsesse Alexandra	10
7. Prins Christian	8	7. Prins Christian	8
8. Prinsesse Marie	6	8. Prinsesse Marie	6
9. Prins Frederik	4	9. Prins Frederik	4
10. Prinsesse Sophie	2	10. Prinsesse Sophie	2

Folketællingen lister alle de folk, der boede i Danmark et bestemt år. Dem der er på billedet her, kan man også finde i folketællingerne, og dér står en masse oplysninger om dem. Det lille billede viser, at Christian den 9 og hans dronning også stod i folketællingen 1890. Om hans erhverv stod der, at han var "Konge af Danmark".

4	Kong Christian IX.	44
5	Dronning Louise	66
6	Prins Valdemar	16
7	Prinsesse Dagmar	14

Det må du se:

Arkivloven bestemmer, at folketællinger skal være 80 år gamle, før man må se i dem.

Folketællingerne ligger på Rigsarkivet, og du kan søge om at få lov til at se dem, der er for nye. Som regel får du lov at bruge folketællinger, der er mere end 50 år gamle.

At blive OPKALDT:

I gamle dage var det tit sådan, at den første pige en kvinde fødte, blev opkaldt efter sin farmor og den næste efter sin mormor. På samme måde fik drengene deres farfars og morfars fornavne.

Forældrene kunne også give børnene navne efter deres egne bedsteforældre eller efter søskende, der var døde.

Hvis en kones mand døde, og hun giftede sig igen, så fik barnet i det nye ægteskab den afdøde mands navn.

Hvis jeg får børn, så skal de hedde:

PIGER:

1

fordi:

2

fordi:

3

fordi:

DRENGE:

1

fordi:

2

fordi:

3

fordi:

Ane, Hans, SKYLD FRI eller Napoleon?

For 200 år siden havde pigerne på landet navne som fx Ane, Maren, Sidsel, Marie, Margrete, Kirsten og Katrine. Drengene kunne bl.a. hedde Christen, Mads, Morten, Jens, Hans og Jørgen. Det var navne, som deres bedsteforældre og slægtinge havde haft før dem.

Modenavne

Efterhånden begyndte der at komme modenavne. Det var fint at have mange fornavne og hedde noget udenlandsk, som fx Constance og Eugenie eller Theodor og Gottlieb. I slutningen af 1800-tallet var nordiske navne moderne. Pigerne hed fx Gudrun og Sigrid, mens deres brødre hed Gunnar eller Hjalmar. Den gang kunne ugifte mødre også finde på at kalde en "uægte" datter for "Skyldfri" – for det var jo ikke barnets skyld, at dets far ikke ville giftes. Andre opkaldte deres børn efter berømte personer fx Napoleon eller Tordenskioldt. Så blev engelske navne meget populære, fx Betty, Mary, Lizzie, John og Harry. Efter befrielsen i 1945 kom mange piger til at hedde "Irene". Fordi det betyder "fred" på græsk. Omkring 1950-60 var navne som fx Susanne, Henriette, Henrik og Michael på mode. Måske er det navne som din mor og far – eller nogen af deres venner – har? Og hvad med dit eget navn? Er du opkaldt efter nogen, eller er der en anden grund til at du har fået dit navn?

Hvad hedder dine venner i skolen? Er det navne, som ligner dit eget?

For 200 år siden havde jeg heddet:

Fornavn- opkaldt efter hvem? _____ din fars fornavn + "søn" eller "datter"

I dag er der regler for hvilke navne, man må give sine børn. Navnet skal være godkendt af kirkeministeriet

DET HEDDER VI

I min slægt:

Jeg hedder:

Mor, far & søskende hedder:

Mine bedsteforældre hedder:

Mine tanter, onkler, kusiner & fætre hedder:

Min SLÆGT og historien

Find dem i din egen slægt:

Den sidste fæstebonde:

Den første selvejerbonde:

Den første, der blev konfirmeret:

Første vielse uden trolovelse:

Den første, født med skolepligt:

Den første født med værnepligt:

Den første, der fik slægtsnavn:

Den første industriarbejder:

Første kvinde, født med stemmeret:

Første kvinde med eget erhverv:

Tredskrigen satte spor i mange familier. Fædre, mænd, sønner og brødre drog ud, og kom måske aldrig tilbage. Der er mange andre begivenheder, der har påvirket familier og slægter. Den "store" og den "lille" historie hænger sammen.

De begivenheder, som du hører om i historietimerne, har også haft betydning for din slægt. Dine forældre har jo oplevet dem i deres hverdag.

Danmark i krig

Ligesom andre lande har Danmark også oplevet krige. I 1600-tallet var vi i krig mod svenskerne og mistede Skåne, Halland og Blekinge, som var danske dengang. Under Napoleonskrigen bombarderede englænderne København i 1807, og da vi tabte krigen til tyskerne i 1864, mistede vi Sønderjylland, som vi dog delvis fik tilbage igen i 1920.

Howdan tror du, at dine forældre oplevede disse ting?

Skolepligt og navneskik

Historien er jo andet end krige. I 1788 kom landboreformerne, og mange bønder flyttede fra landsbyerne ud til nye gårde på markerne – mange blev selvejere i stedet for at fæste – dvs. leje – jorden af en godsejer. Der kom skolepligt i 1814 og værnepligt med Grundloven fra 1849. Det betød meget for almindelige menneskers hverdag. Og da der i 1826 kom en lov om, at børn ikke længere skulle have patronym, dvs. faderens fornavn + "sen" eller "datter", men have hans efternavn, så gik bølgerne nogle steder højt. Det så jo ud, som om børnene var sønner og døtre af farfaderen. Det varede længe, inden navneformen var helt gennemført! Da folk flyttede fra landet for at blive arbejdere i byen, var der sikkert også nogle af dine forældre, der flyttede med. Måske var de med til at starte de første fagforeninger?

Slægts-historie-KALENDER

Skriv begivenheder fra din slægt ind i historiekalenderen:

1600-1650

1648: Christian 4. dør

1650-1700

1658: Danmark mister Skåne, Halland og Blekinge

1660: Enevælden bliver indført i Danmark

1700-1750

1693: Den sidste danske heks bliver henrettet

1711: Pest i København

1721: Tordenskiold dør i en duel

1728: Københavns brand

1736: Konfirmationen bliver indført

1750-1800

1788: Landboreformer, stavnsbåndet bliver ophævet

1807: Englænderne bombarderer København

1814: Lov om, at alle børn skal gå 7 år i skole

1849: Grundloven – enevælden er afskaffet

1850-1900

1864: Danmark mister Sønderjylland til tyskerne

1875: Kroner og øre erstatter rigsdaler, mark & skilling

1891: Lov om, at gamle kan få understøttelse

1900-1950

1914-18: 1. Verdenskrig

1915: Danske kvinder får stemmeret

1920: Sønderjylland bliver dansk igen

1940-45: Danmark er besat af Tyskland under 2. verdenskrig

1950-2000

1968: "Ungdomsoprøret"

1972: Margrethe 2. dronning i Danmark

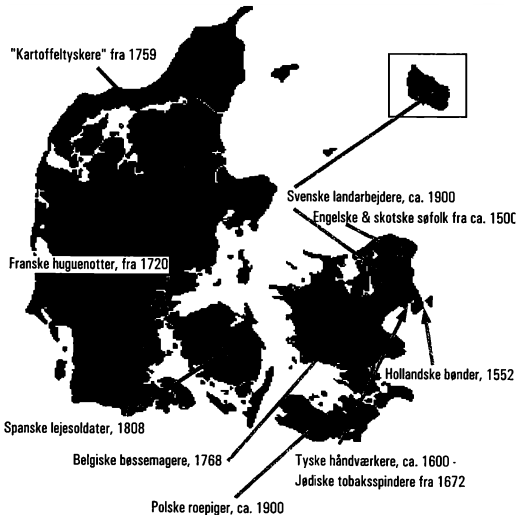
Danmark stemmer sig ind i EU (som hed EF)

Hvor kommer DANSKERNE fra?

De rejste IND:

De rejste UD:

I gamle dage var der også folk, som var indvandrere. Fx fordi de blev forfulgt på grund af deres religion. Sådan var det for de franske protestanter, der kom til Danmark i 1700-tallet. De blev kaldt for "huguenotter" og flyttede til Fredericia, hvor kongen havde bestemt, at man måtte have den religion, man havde lyst til.

Hollændere og roepiger

Nogle indvandrere blev tilkaldt for at arbejde, fx Amagers hollændere, eller de tyskere, som opdyrkede heden. Der var også folk fra fattige lande, som blev hentet her til landet, fordi deres arbejdskraft var billig. I slutningen af 1800-tallet kom der polske piger til Lolland og Falster for at luge roer. Mange svenskere tog over Øresund – måske ville nogen af dem helst have været til USA. Men det var dyrt, og så måtte de nøjes med Danmark, som de kaldte "Fattigmands-Amerika."

Danskere drog ud

Der var også danskere, som rejste ud – især omkring 1880-1900 var der mange, som tog til Amerika eller Australien. Hvordan gik det mon for dem? Har du mon ikke både ind- og udvandrere i din slægt?

UDVANDRERE
i min slægt

INDVANDRERE
i min slægt

På DET DANSKE UDVANDRERARKIV er der papirer, der fortæller om danskere, der udvandrede. På IMMIGRANTMUSEET bliver der samlet ting og beretninger fra folk som er indvandrere.

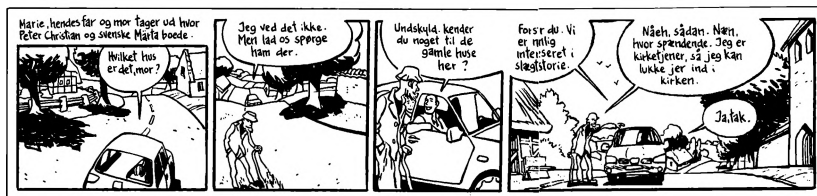
Slægtens liv i HVERDAG ...

Når du kigger i kirkebøger og folketællinger, får du noget at vide om dine forfædres liv. Der er datoer og navne, men det er ikke det hele. Du skal jo skrive alt det op, som du finder om slægten. Og lige pludselig véd du en hel masse! Hvor gamle var de, når de blev gift? Var der stor aldersforskel mellem brude og brudgomme? Hvor mange børn fik de – fik de flest drenge eller piger, og var der nogen af børnene, der døde som små? Inden du ser dig om, kan du skimte både hverdag, sorger og glæder for dine 100 eller 200 år gamle forfædre.

Møbler, højde og skolekarakterer

Når du er ved at blive rigtig god til at lave slægtsforskning, kan du finde ud af meget mere, sammen med en voksen. I **skifteprotokollerne** står de ting, som folk havde, når de døde, Sagerne blev skrevet op: køer, lystestager, lagner – i 1700-tallet er det hele med. **Lægdsrullen** fortæller, hvor høje mændene var, når de skulle være soldater. Måske var de platfodede og blev kasseret? Godsejernes **fæsteprotokoller** fortæller, hvordan en gård så ud, når en ny fæster, dvs. "lejer", flyttede ind. Var den i fin stand – eller var den ved at falde sammen? Hvordan tror du, at din tip-oldemor var til regning? Det kan du måske finde i **skoleprotokollerne**.

Der er stor forskel på arbejderbørnenes, malkepigerens og borgerfamiliens hverdag. I din families fotoalbums kan du måske finde billeder, der fortæller om den hverdag, som folk i din slægt havde? (Aalborg Stadsarkiv)

(tilhører Birgit H. Larsen)

På billeder i familiens gamle albums kan du helt sikkert finde billeder af fester. Her møder du fortidens konfirmander, brudepar, dåbsbørn og deres familier i deres fineste tøj. Prøv at kigge godt på dem. Hvad tror du, de tænkte på, da de blev fotograferede?

(Aalborg Stadsarkiv)

...og til FEST

Når der skulle ske noget særligt, fx dåb, bryllup og begravelse, har der været aktivitet – og måske også lidt spænding. Både i sørgelige og glædelige anledninger kunne man holde gilde og invitere slægt og venner.

Sorte brudekjoler

I dag er der forskel på, hvordan forskellige familier holder fester. Man har sine egne måder at gøre det på – sine traditioner. Men alligevel er der også noget, som er fælles. Sådan var det også for 100 år siden, selvom meget har ændret sig siden den gang. For 100 år siden var der fx ikke mange kvinder, som blev gift i hvid brudekjole. De havde sort kjole – og hvidt slør. Konfirmandernes kjoler var også tit sorte, for det var en højtidelig farve.

Tag med til fortidens gilder

Mange traditioner og skikke om mad, tøj, lege og danse ved fester er skrevet ned og findes i Dansk Folkemindesamling. En jysk skolelærer, der hed Evald Tang Kristensen, var særlig flittig til at skrive ned. Han indsamlede også en masse af de ting, som folk for 100 år siden fortalte, sang og troede på. Derfor ved vi i dag en hel del om sagn, eventyr, skikke og overtro m.m., som var med i dine forfædres hverdag.

Fortællinger om, hvordan folk festede i gamle dage, findes i
DANSK FOLKEMINDESAMLING

Gotisk alfabet
 Handskrevne bogstaver fra 1750

Du skrev en a. b. c. med fine og smukke Bogstaver.
 Disse enkelte Bogstaver.

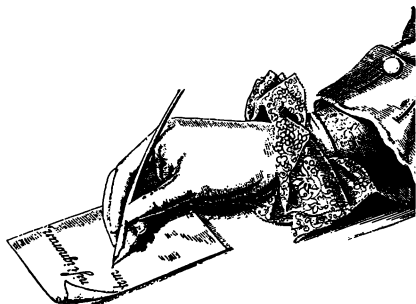
1. a	aa	g	g	u	u	l	ll
2. f	ff	l	ll	o	oo	u	uu
3. c	cc	s	ss	r	rr	v	vv
4. n	nn	p	pp	q	qq	e	ee
5. a	aa	u	uu	l	ll	r	rr
6. f	ff	l	ll	o	oo	u	uu

Her er A. B. C. med fine og smukke Bogstaver.
 Disse enkelte Bogstaver.

1. a	aa	3. f	ff	11. l	ll
2. b	bb	4. g	gg	12. m	mm
3. c	cc	5. h	hh	13. n	nn
4. d	dd	6. i	ii	14. o	oo
5. e	ee	7. k	kk	15. p	pp
6. f	ff	8. l	ll	16. q	qq
7. g	gg	9. m	mm	17. r	rr
8. h	hh	10. n	nn	18. s	ss

Efter 1875 var alfabetet ligesom det vi bruger idag – bortset fra én ting. I gamle dage havde man ikke bogstavet "å". Det blev skrevet med to 'a'er. Ordet "måne" ville blive til "Maane" – for den gang var alle navneord med stort!

I gamle Dage var trykte Bogstaver ogsaa anderledes. Det er dem, der ogsaa kaldes "krøllede Bogstaver". Kan du læse dem??

Text sat med gotiske bogstaver: I gamle dage var trykte bogstaver også anderledes. Det er dem, der også kaldes "krøllede bogstaver". Kan du læse dem??

Mit navn med gotisk:

Den gammeldags HÅNDSKRIFT

Indtil 1875 skrev man nogle bogstaver, der var meget forskellige fra dem vi har idag. De gammeldags bogstaver kaldes for "gotisk håndskrift", og dét må man lære at læse, hvis man skal være slægts-detectiv. Alle de gamle kirkebøger og folketællinger er nemlig skrevet i hånden og med gotisk skrift.

... og der er mærkelige ord

Der er selvfølgelig forskel på, hvordan et alfabet der er lavet med skønskrift så ud – og så den måde, som folk skrev på til daglig. Alle mennesker har også en personlig håndskrift, så du vil sikkert se mange forskellige håndskrifter, når du begynder at læse i de gamle bøger og papirer.

Der er også mange mærkelige ord, som vi ikke bruger idag. I en kirkebog fra 1700-tallet kan der stå, at en pige er "fæstequinde" og en karl er hendes "fæstemand". Det betyder, at de er troløvet – det var en slags forlovelse, som var svær at bryde. En ugift mor kan blive kaldt "fruentimmer" – for "pige" betød dengang, at man var ugift og aldrig havde fået børn.

Der er også ord, som vi bruger idag, som bare er stavet anderledes: "deres" og "hendes" kan blive til "deris" og "hendis" – eller "og" kan blive til "och". Man skal også huske, at to 'a'er blev brugt i stedet for å, og at alle navneord blev skrevet med stort!

MORMOR fortæller:

Sæt et lille billede ind!

Navn: _____

Fødselsdag & år: _____

Fødested: _____

Forældre: _____

Gift hvor og hvornår: _____

Det kan jeg huske...

Om mine bedsteforældre og min slægt:

Om mine forældre og den gang jeg var lille:

Om den gang jeg gik i skole, og om min konfirmation:

Om at være ung, om lærepladser og kærester:

Om mit liv som voksen, mine børn - og måske mit bryllup:

Min livret som barn: _____

Mit bedste legetøj var: _____

Som barn ville jeg gerne være: _____

Mit livs værste oplevelse er: _____

Mit livs bedste oplevelse er: _____

Mit største ønske for dig er: _____

I øvrigt vil jeg fortælle...

fx et vers fra barndommen, en oplevelse, eller noget andet, der skal med:

MORFAR fortæller:

Sæt et lille billede ind!

Navn: _____

Fødselsdag & år: _____

Fødested: _____

Forældre: _____

Gift hvor og hvornår: _____

Det kan jeg huske...

Om mine bedsteforældre og min slægt:

Om mine forældre og den gang jeg var lille:

Om den gang jeg gik i skole, og om min konfirmation:

Om at være ung, om lærepladser og kærester:

Om mit liv som voksen, mine børn - og måske mit bryllup:

Min livret som barn: _____

Mit bedste legetøj var: _____

Som barn ville jeg gerne være: _____

Mit livs værste oplevelse er: _____

Mit livs bedste oplevelse er: _____

Mit største ønske for dig er: _____

I øvrigt vil jeg fortælle...

fx et vers fra barndommen, en oplevelse, eller noget andet, der skal med:

FARMOR fortæller:

Sæt et lille billede ind!

Navn: _____

Fødselsdag & år: _____

Fødested: _____

Forældre: _____

Gift hvor og hvornår: _____

Det kan jeg huske...

Om mine bedsteforældre og min slægt:

Om mine forældre og den gang jeg var lille:

Om den gang jeg gik i skole, og om min konfirmation:

Om at være ung, om lærepladser og kærester:

Om mit liv som voksen, mine børn - og måske mit bryllup:

Min livret som barn: _____

Mit bedste legetøj var: _____

Som barn ville jeg gerne være: _____

Mit livs værste oplevelse er: _____

Mit livs bedste oplevelse er: _____

Mit største ønske for dig er: _____

I øvrigt vil jeg fortælle...

fx et vers fra barndommen, en oplevelse, eller noget andet, der skal med:

FARFAR fortæller:

Sæt et lille billede ind!

Navn: _____

Fødselsdag & år: _____

Fødested: _____

Forældre: _____

Gift hvor og hvornår: _____

Det kan jeg huske...

Om mine bedsteforældre og min slægt:

Om mine forældre og den gang jeg var lille:

Om den gang jeg gik i skole, og om min konfirmation:

Om at være ung, om lærepladser og kærester:

Om mit liv som voksen, mine børn - og måske mit bryllup:

Min livret som barn: _____

Mit bedste legetøj var: _____

Som barn ville jeg gerne være: _____

Mit livs værste oplevelse er: _____

Mit livs bedste oplevelse er: _____

Mit største ønske for dig er: _____

I øvrigt vil jeg fortælle...

fx et vers fra barndommen, en oplevelse, eller noget andet, der skal med:

fortæller:

Sæt et lille billede ind!

Navn: _____

Fødselsdag & år: _____

Fødested: _____

Forældre: _____

Gift hvor og hvornår: _____

Det kan jeg huske...

Om mine bedsteforældre og min slægt:

Om mine forældre og den gang jeg var lille:

Om den gang jeg gik i skole, og om min konfirmation:

Om at være ung, om lærepladser og kærester:

Om mit liv som voksen, mine børn - og måske mit bryllup:

Min livret som barn: _____

Mit bedste legetøj var: _____

Som barn ville jeg gerne være: _____

Mit livs værste oplevelse er: _____

Mit livs bedste oplevelse er: _____

Mit største ønske for dig er: _____

I øvrigt vil jeg fortælle...

fx et vers fra barndommen, en oplevelse, eller noget andet, der skal med:

fortæller:

Sæt et lille billede ind!

Navn: _____

Fødselsdag & år: _____

Fødested: _____

Forældre: _____

Gift hvor og hvornår: _____

Det kan jeg huske...

Om mine bedsteforældre og min slægt:

Om mine forældre og den gang jeg var lille:

Om den gang jeg gik i skole, og om min konfirmation:

Om at være ung, om lærepladser og kærester:

Om mit liv som voksen, mine børn - og måske mit bryllup:

Min livret som barn: _____

Mit bedste legetøj var: _____

Som barn ville jeg gerne være: _____

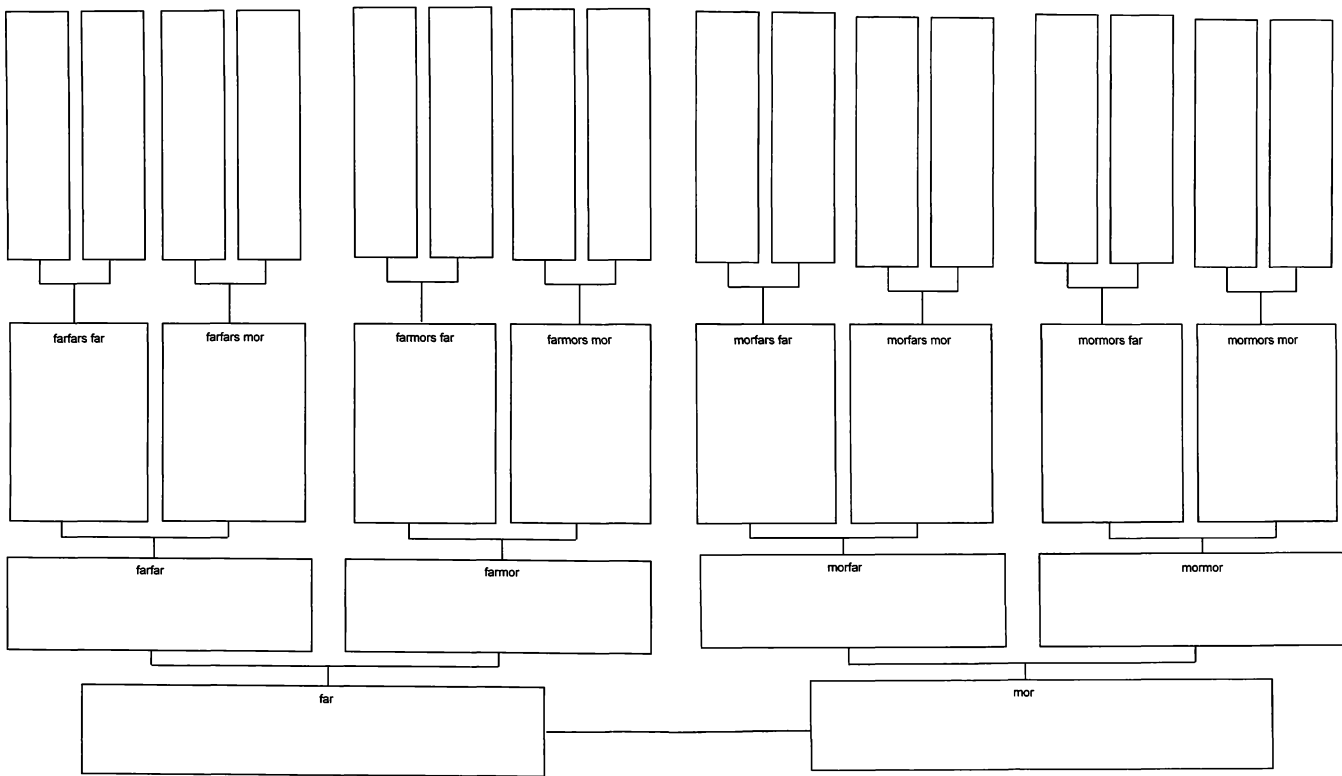
Mit livs værste oplevelse er: _____

Mit livs bedste oplevelse er: _____

Mit største ønske for dig er: _____

I øvrigt vil jeg fortælle...

fx et vers fra barndommen, en oplevelse, eller noget andet, der skal med:

Adresser, FORENINGER, websteder ...

Foreninger:

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie
v/ Finn Andersen
Grysgårdsvej 2
2400 Kbh. NV
www.genealogi.dk
webmaster@genealogi.dk

DIS-Danmark
Databehandling i
Slægtsforskning
v/ Erik Kann
Johan Jespersens vej 1
2830 Virum
dis-danmark.dk

Sammenslutningen af
Slægtshistoriske foreninger
Eisebeth Ib
Marie Grubbesvej 9
7100 Vejle
www.ssf.dk

Arkiver:

Sammenslutningen af
Lokalarkiver
Vejle byhistoriske arkiv
Enghavevej 2
Box 235
7100 Vejle
Tlf: 75 84 08 98

Rigsarkivet
Rigsdagsgården 9
1218 Kbh K
Tlf: 33 92 33 10
www.sa.dk/ra
mailbox@ra.sa.dk

Landsarkivet for Sjælland,
Lolland-Falster & Bornholm
Postbox 661, Jagtvej 10
2200 Kbh. N
Tlf: 35 24 82 00
www.sa.dk/lak
mailbox@lak.sa.dk

Landsarkivet for Fyn
Jernbanegade 36A
5000 Odense
Tlf: 66 12 58 85
www.sa.dk/lao
mailbox@lao.sa.dk

Landsarkivet for Nørrejylland
Ll. Sct Hansgade 5
8800 Viborg
Tlf: 86 62 17 88
www.sa.dk/lav
mailbox@lav.sa.dk

Landsarkivet for
Sønderjylland
Haderslevvej 45
6200 Aabenraa
Tlf: 74 62 58 58
www.sa.dk/laa
mailbox@laa.sa.dk

Dansk Data Arkiv
Islandsgade 10
500 Odense C
Tlf: 66 11 30 10
www.dda.dk

Feroya Landskijallasavn
(Færøernes landsarkiv)
W.U. Hammershaimbs-
gade 24
Fr. 100 Tórshavn
Tlf: 00 298 316677

Det danske Udvaldrerarkiv
Arkivstræde 1,
Box 1731
9100 Ålborg
Tlf: 99 31 42 20
www.emiarch.dk

Arbejderbevægelsens biblio-
tek og Arkiv
Nørrebrogade 66D
2200 Kbh. N.
Tlf: 35 36 15 22
www.aba.dk

Dansk Folkemindesamling
Christians Brygge 3
1219 Kbh. K.
Tlf: 33 13 58 00
www.dafo.dk

Kort- & Matrikelarkivet
Rentemestervej 8
2400 Kbh. N.
www.kms.dk

Dansk Slægtsgårdsarkiv
Gl. Estrup
Randersevej 4
8965 Auning
Tlf: 86 48 48 16

Mormonerens slægtshistoriske centre:

Skovvejen 50
4200 Slagelse
Tlf: 39 27 24 33

Kalltoftevej 27
700 Fredericia
Tlf: 75 91 08 38

Riishejvej 20
9000 Ålborg
Tlf: 98 13 11 57

Lahnsgade 58
5000 Odense C
Tlf: 66 14 15 84

Langenæs allé 31
8000 Århus C
Tlf: 86 14 15 84

Spangsbjerg Møllevvej
6700 Esbjerg
Tlf: 75 45 77 25

Niels Juelsvej 51
9900 Frederikshavn
Tlf: 98 42 77 33

Maglegårds allé 83
2860 Søborg
Tlf: 44 97 06 48

På mormonkirkens slægtshistoriske
centre kan man læse mikrolim af fx
kirkebøger og folketællinger fra hele
verden. Man må gerne komme der,
selvom man ikke er interesseret i
mormonerens tro.

Hæfter, mv.:

Personalhistorisk Tidsskrift
v/ Jørgen Mikkelsen
Landsarkivet for Sjælland,
Jagtvej 10
2200 Kbh. N.
(udgives af Samfundet for
dansk genealogi og
Personalhistorie. Udkommer
to gange årligt med længere
artikler om genealogi)

Slægt og Data
v/ Hanne Marie Rud
Thøger Larsens alle 48
2750 Ballerup
Tlf: 44 66 17 04
hanne@rud.net
(Medlemsblad for DIS-
Danmark)

Hvem Forsker Hvad
www.hvemforskerhvad.dk
info@hvemforskerhvad.dk
(Udkommer én gang om
året, på nettet og som bog
med efterlysninger af aner,
kontakt m. slægtsforskere
mv.)

Slægten udgives af
sammenslutningen af slægt-
historiske foreninger
Eksp: Birgit Øskov
Roiighedsvej 56
9400 Nørresundby
Tlf: 98 17 63 76

Journalen
Blad om lokalhistorie
Eksp: K.M. Sørensen
Ormslevvej 432
8260 Viby
Tlf: 86 28 33 71

Siden Saxo
Magasin om
Danmarkshistorie
Rigsarkivet
Rigsdagsgården 9
1218 Kbh. K.
Tlf: 33 92 33 10
www.sidensaxo.dk

Hvis du vil læse mere om slægtsforskning – fx sammen med dine forældre:

Lars - Worsøe: "Handbog i slægtsforskning"
Politikens Forlag, 2001

Knud Prange: "Mit navn er Jensen" DR, 1989

Tage Knudsted: "Genealogi: Selief" 12 historiske fortællinger,
1993

Hanning Jensen: "Gulsk Skrift" - udsagn for bogstene og lidt
cvede. Danmarks Historisk Handbogforlag, 1990

